

مؤسسه تحقیقات علوم جزایی و جرم‌شناسی
دانشکده حقوق و علوم سیاسی

مجموعه مقالات همایش بین‌المللی
تحولات حقوق کیفری کشورهای اسلامی
در پرتو تعامل شرع و حقوق
۱۴ و ۱۵ اسفند ۱۳۹۷

به کوشش

فیروز محمودی جانکی

دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

جمشید غلاملو

استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

تقدیم به استاد فرزانه
شادروان دکتر داود فیروزی

فهرست مطالب

سخنرانی ها	۱۷
نخست - سخنرانی های ارائه شده در افتتاحیه	۱۸
تبارشناسی رابطه قانون و شرع در ایران معاصر	۱۸
داود فیرحی	
تدوین حقوق کیفری مبتنی بر شرع در کشورهای با اکثریت مسلمان	۲۳
پل رابینسون	
دوم - سخنرانی های ارائه شده در اختتامیه	۲۹
سیلویا تلنباخ	۲۹
پل رابینسون	۳۴
حسین میرمحمدصادقی	۴۰
محمد آشوری	۴۵
فیروز محمودی جانکی	۴۸

فصل نخست: رویکردهایی به مبانی نظری تعامل شرع و حقوق

نقش شریعت و اخلاق در وضع قوانین کیفری	۵۴
ابوالقاسم فنائی - داود نوجوان	
ضرورت بازاندیشی آموزه های فقه جزایی در پرتو پدیده دولت - ملت مدرن	۷۲
رحیم نوبهار	
زین دِه ویران؛ در باب نسبت شرع و کثرت گرایی حقوقی	۸۴
حسن جعفری تبار	
فقه سنتی و منتقدانش؛ هم افزایی یا تقابل؟	۱۱۰
محسن برهانی	
فتاوی معتبر و اهداف حقوق کیفری	۱۲۴
سید محمود مجیدی	

۶ □ مجموعه مقالات تحولات حقوق کیفری کشورهای اسلامی

- هدف حقوق کیفری از نگاه فقه ۱۵۳
سیدجواد ورعی
چگونگی تعامل میان شرع و حقوق کیفری مدرن در ساختمان یک نظام حقوقی: مطالعه
موردی کیفر سنگسار ۱۶۵
سیدعمادالدین طباطبایی
نوابات گرای حقوقی و منطق اختصاصی آن ۱۸۳
علی پورحسن سنگری
مروری بر برخی پیش فرض های ریشه ای حاکم بر نظام عدالت کیفری در ایران
امروز ۲۰۴
حسن رضایی

فصل دوم: شرع، دولت و قانون اساسی

- قانونگذاری اسلامی و مسئله تنوع مذاهب فقهی؛ نقدی بر قانون اساسی و قانون
مجازات اسلامی ایران ۲۳۷
جلیل امیدی
طبقه بندی نظام های حقوق اساسی کشورهای اسلامی با تأکید بر تأثیر شریعت بر
ساختار حقوقی ۲۶۸
علیرضا جلالی
نقش ولی فقیه در نظام قانونگذاری کیفری جمهوری اسلامی ایران ۲۸۷
جلیل محبی - سکینه خانعلی پور واجارگاه
رویکردی تطبیقی به مبنای مداخله حقوق جنایی و آثار آن در دولت حداقلی و
جمهوری اسلامی ۳۰۹
محمدجعفر ساعد
سنجش رابطه شرع و قانون و بازتاب آن در قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران ۳۳۸
سیدعلی محمودی
حقوق کیفری ایران در دوران مشروطه در پرتو مناسبات قانون و شرع ۳۵۵
فائزه منطقی

فهرست مطالب □ ۷

فصل سوم: منابع شرعی، حقوق کیفری و دشواری‌های تعامل

- تحلیلی انتقادی بر ورود منابع شرعی در حقوق کیفری ۳۸۶
اشکان نعیمی
- ارجاع‌دهی قانون کیفری به شرع و تأثیر آن بر «کیفیت قانون» ۳۹۷
حسنعلی مؤذن‌زادگان - حامد رهدارپور
- تعامل شرع و حقوق کیفری از رهگذر مشهورگریزی: مطالعه موردی ماده ۳۶۰
(ق.م.ا ۱۳۹۲) ۴۲۴
مجید قورچی‌بیگی - سهراب بهادری
- عرف و نصوص کیفری اسلامی (چالش‌ها و راهکارها) ۴۴۳
حمید گوینده
- گستره حدود شرعی ذکر نشده در قانون در پرتو اصل قانونمندی حقوق کیفری ۴۶۷
حسین سلیمانی
- رویارویی مصلحت‌گرایی و نص‌گرایی در سیاست جنایی ایران ۴۸۹
هادی رستمی
- بررسی مبانی و جلوه‌های تعارض فقه و حقوق عرفی در قانون مجازات اسلامی
ایران ۵۰۶
محمدرضا نظری‌نژاد کیاشی
- چالش‌های سیاست جنایی کشورهای اسلامی در مدیریت اقتدارگرایی فقهی ۵۳۰
مهدی خاقانی اصفهانی - قاسم محمدی
- تعامل شرع و حقوق در قانونگذاری کیفری افغانستان ۵۵۲
عادل ساریخانی - احمدرضا صادقی
- تأملی بر سیاست جنایی چندگانه در قانون مجازات اسلامی ایران ۵۶۷
سارا حسینی

فصل چهارم: شرع، عدالت کیفری و جلوه‌های تعامل

- دوگانگی در شناسایی اعتبار احکام کیفری بیگانه در قلمرو ایران ۵۸۴
علی خالقی - المیرا نوری زینال

۸ □ مجموعه مقالات تحولات حقوق کیفری کشورهای اسلامی

- تحلیل نظریه حقوق کیفری شرعی و الحاق به دیوان کیفری بین‌المللی ۵۹۴
بهزاد رضوی‌فرد - محمد فرجی
- هم‌زیستی مجازات‌های شرعی و عرفی در سیاست کیفری ایران ۶۱۲
حسینعلی عطوف
- چرایی مواجهه شرع و حقوق در خصوص سن مسئولیت کیفری ۶۳۷
مهرنوش ابوذری
- تحولات انقباضی دامنه کیفر در ایران در پرتو قوانین مجازات عمومی و اسلامی ۶۵۰
ولی‌اله صادقی
- ملاحظات اجتماعی، زمان و مکان بر قابلیت تسری تنويع مجازات‌های حدی ۶۷۹
منصور عطاشنه - عباس غالب‌زاده
- میانجیگری در دعاوی کیفری در حقوق کشورهای اسلامی ۶۹۴
الهه محسنی - مالک حمّد
- تعامل شرع و حقوق در تحقق عدالت ترمیمی ۷۱۵
مهرداد رایجیان اصلی - سیدسجاد رزاقی موسوی
- بازخوانی انتقادی ضمان عاقله ۷۳۰
سعید صانعی
- فهرست مجموعه چکیده مقالات همایش ۷۴۵